

ap 2

1955 RUGSĖJIS Nr. 7

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

ŠIAME NUMERYJE:

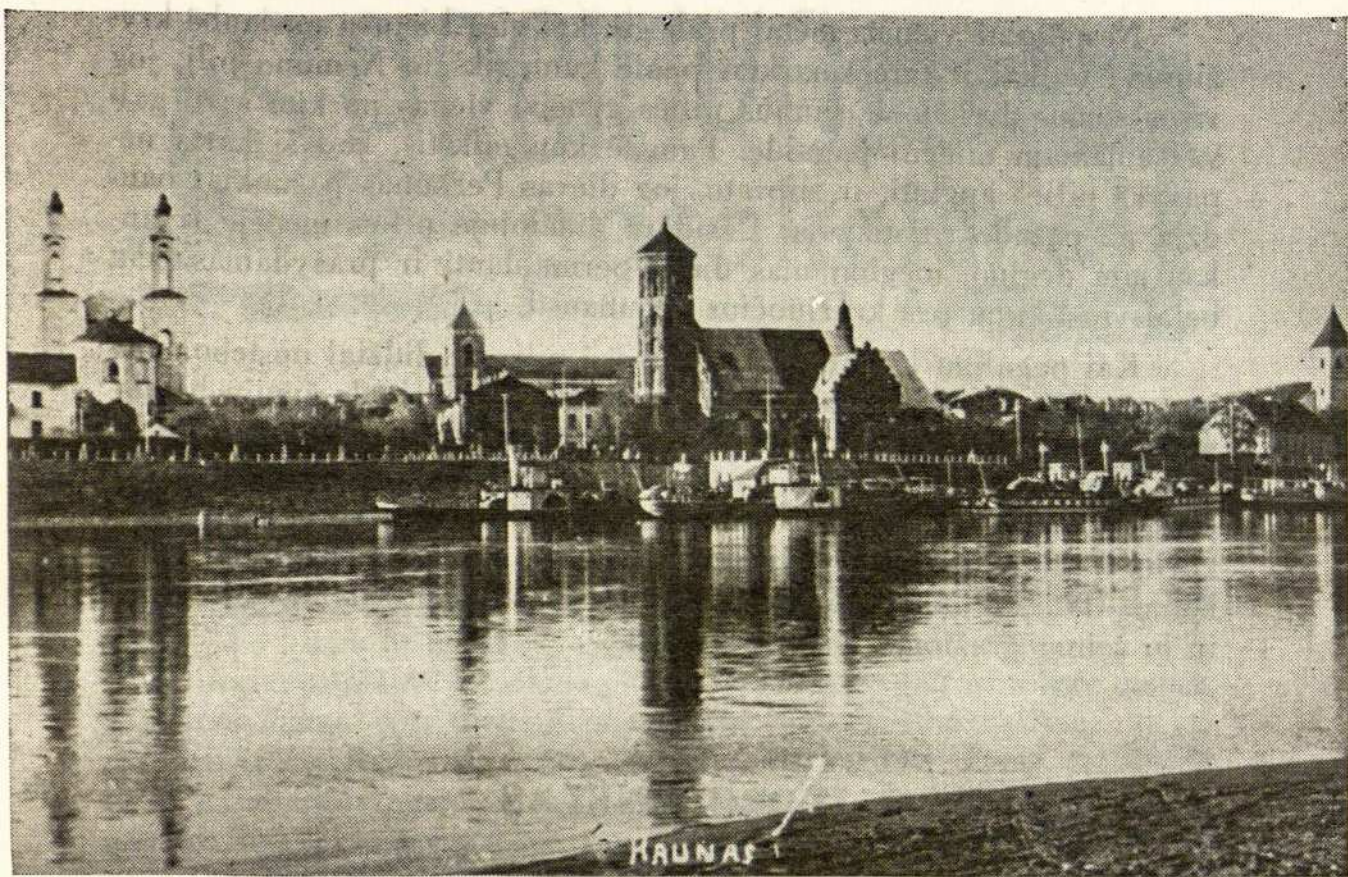
1. O. Motiejūnienė, NEMUNO PASAKA	193
2. Z. Gavelis, VORO TINKLAS	194
3. J. Rūtenis, MOKYKLON	195
4. D. Lipčiūtė, PAS MAMYTĘ PIEMENĖLIS	199
5. A. Kašiubienė, EŽYS MALŪNE	200
6. A. Grigaitis, SUTRYPTA EGLUTĖ	201
7. N. Butkienė, MINDAUGO SAPNAS	206
8. D. Valeikaitė, TIRADENTES	211
9. Gr. Valeikaitė, VELYKŲ KIŠKUTIS	212
10. A. Kuolaitė, NENAUDĖLIS KATINĖLIS	213
11. R. Ruzgaitė, KAIP AŠ PRALEIDAU VELYKAS	213
12. G. J. Mošinskis, VICTORIA REGIA	214
13. G. Valeikaitė, LAIŠKAS GROŽVYDAI	215
14. V. Čižiūnas, VYTAUTAS LIETUVOS VALDOVAS	216
15. KULTŪROS ŽINIOS	219
16. UŽDAVINIAI	222
17. PAŠTO DĖŽUTĖ	224
18. NAUJOS KNYGOS	viršelyje

Iliustracijos — dail. P. Osmolskio.

Viršelyje: Lietuvos beržai.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. Sept., 1955, Vol. 6, No. 7. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Nemunas ties Kaunu. Ant pat kranto stovi Vytauto D. bažnyčia, toliau už jos matyti Arkikatedra - bazilika. Kairėje pusėje Jėzuitų bažnyčia, dešinėje — evangelikų bažnyčia.

NEMUNO PASAKA

O. MOTIEJŪNIENĖ

Gyveno kartą galingas Lietuvos kunigaikštis Nemunas su kunigaikštine Nerimi. Augino jie sūnų nevežį ir labai gražią dukrelę Šešupę. Savo narsumu kunigaikštis buvo toli už Lietuvos sienų pagarsėjęs. Dažnai užpuldavo jo pilį kryžiuočiai, bet jis visada sėkmingai priešus atmušdavo ir juos iš krašto išvarydavo, nes dievai jį laimino. Mat, savo dukrą Šešupę, dar jai visai mažai esant, buvo pažadėjęs vaidilute dievaičiui Perkūnui.

Šešupė didyn augo, gražyn ėjo, ir kunigaikščiui vis sunkiau darėsi su savo dukrele atsisveikinti. Vieną dieną krivių krivaitis net priminė, jog jis dar vis savo pažado neištesėjęs, kad jau pats laikas būtų Šešupei išeiti į šventąsias girias amžinos ugnelės saugoti. Kunigaikščiui suskaudėjo širdį, kad reikės visam laikui mylimos dukrelės netekti, ir nutarė savo pažado netesėti.

Nespėjo nė vieneri metai prabėgti, kai visą Lietuvą nusiaubė kryžiuočių pulkai ir taip smarkiai puolė kunigaikščio Nemuno pilį, jog visos sienos drebėjo ir šaunūs pilies gynėjai vienas po kito savo galvas amžinam miegui paguldė. Pamatė kunigaikštis, kad šį kartą nepavyks pilies apginti, ir suprato, jog dievas Perkūnas jį sunkiai baudžia už pažado sulaužymą. Užsitarė didžiojoje pilies menėje ir aukas jam degino, mėgindamas dievą permaldauti ir prašydamas bent belaisvio likimu pas kryžiuočius nenubausti.

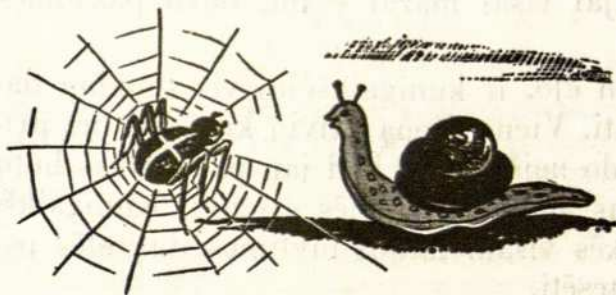
Kai pagaliau kryžiuočiai įsibrovė į pilį, jie didžiai nustebo: niekur negalėjo rasti kunigaikščio ir jo artimųjų. Nusivylę žymių belaisvių pasprukimu, jie tik pasigrobė pilyje rastą turtą ir, padegę pilį, be nuotaikos grįžo namo. Ir koks buvo jų nustebimas, kai grįždami tais pačiais keliais, kuriais buvo atžygiavę, rado tekančias sraunias upes, kurių anksčiau nebuvo ir kurios dabar savo vandenimis pastojo jiems kelią. Mat, Perkūnas išklauses kunigaikščio karšto maldavimo — jį ir jo šeimą gražiomis upėmis pavertęs ...

VORO TINKLAS

ZIG. GAVELIS

Ant telefono vielų
Renkas būrin kregždės,
Ant nužydusių gėlių
Voras tinklą rezga.

Kregždės Afrikoj sutūps
Ant garsaus paminklo,
Bus prie Nemuno apstu
Sudraskyto tinklo.

SARGIUKO pasakojimai

Jonas Rūtenis

MOKYKLON

Nors man buvo ir griežtai uždrausta, bet noras pasitikti Jurgutį prie pat mokyklos vis neišėjo iš galvos. Ką nori daryk! Lyg kokia pikta pakusa — kurstė ir kurstė.

“Nepaisyk. Didelis čia daiktas. Daug ką žmonės prasimano. Manai — kam? Reikalas paprastas. Valdyt nori. Juk tu šunelis. Ir kas tau. Nieko blogo neatsitiks”, — kažkas kuždėjo man į ausį.

Jurguiui išėjus į mokyklą ir kaip paprastai prigrasinus niekur neiti nuo namų, visą dieną slampinėjau, lyg nesavam kailyje.

Eit ir ne. Ryžtis. Ir vėl ne. Ir taip iki įkyrumo. Žinia, nusibosta man per dieną vienam. Iš ryto visi išsirita iš patalo, galvatrūkčiom pavalgo ir išlekia į visus keturius vėjus. Mama su tėčiu į darbą, Jurgutis į mokyklą. Ir taip kasdien. Savaitgalio laukiu, kaip nežinau ko. Dienos ilgos, nuobodžios. Ypač po to, kai mane nutarė kambaryje laikyti. Nebepalikt kieme, kaip visados.

Visko aš prasimanydavau: imu, būdavo, ir veju savo uodegą iki pavargimo, sėdinėju ant palangių, išsitiesiu ant kilimo, vartaus, loju, o diena vis vietoj.

Kartą užšokęs virtuvėje ant palangės, radau mažąjį langelį neužkabintą. Pastūmiau snukiu — atsidarė. Gaivi oro srovė čiukstelėjo vidun. Akys nušvito. Šiandien — nutariau. Taip, šiandien. Striktelėjau — ir aš jau lauke.

Apsidairiau, rodos, niekas nematė. Pauostinėjau — nei kvapo. Slenku patvoriu. Kažką galvoju. Viskas dabar pinasi. Tik staiga, kur buvus, kur nebuvus — Runcė:

— Miau... ē tinginy — ištrūkai? Pasakysiu — miau... — šaipės nelaboji.

Dūlinu dėmesio nekreipdamas. Tegul tauškia, kad nori, didelio čia daikto. O ji vis, kaip įkyrus zirzalas:

— Miau... miau..., pasakysiu, gausi, pamatyti. Miau... — karstosi tvorom ir lydi mane.

— Au! Šalin tu varna!

— Miau... Ki-ki-ki... miau... pamatysi... pasakysiu... Viską mačiau... miau...

— Au, au, au — sustojęs sulojau. Pusiau perplėščiau, bet pasiek, kad nori tą bezdžionę. Kur ji ir išmoko tvorom karstyti?

— Brrrr... au! brrrr... au — gąsdinu. Nei iš vietos. Išsišiepia. Juokiasi. Erzinasi. Na, palauk...

Pasileidžiu kulverčiomis į gatvę ir įsmukęs kaimyno kieman užšoku ant patvoryje sukrautų dėžių. Parodysiu aš tau! Toji striktelėja, man pro pat nosį nuo tvoros ir pasileidžia gatvėn. Aš paskui. Bet kur tau. Kaip kulka įlėkė į medį. Ir nebijo. Prilekiu — pervėlai. Pakeliu galvą — pumpso kuprą išrietus ir kailį pašiaušus. Tikra baidyklė. Net šiurpas nukratė.

— Kas atsitiko?

— Sveikas, Rudi!

— Kas čia dedas?

— Matai?

— Aš jau tau nekartą sakiau, kad nesusidėk su Runce. Ar tu dar nepažįsti šitos pamaivos. Tik bėdon įsivelsi. Anądien pats girdėjau, kaip senoji Runcės šeimininkė skundėsi mano šeimininkei, kad šunes jos katytei kelią pastoja. Pasiskųs Kuraičiams — visai mus uždarys. Nė valandėlės nebeišleis laukan. Sakyk, o kaipgi tu čia?

Papasakojau jam viską. Rudis pasikrapštė užpakaline koja pakaušį ir sako man:

— Vyruti, slidžiu keliu eini. Nepatariu. O koks gi tau reikalas lėkt ton mokyklon? Manai, kad ten nulėksi ir tave kas įleis. Nesitikėk. Dar pagaliau apšventins kas šonus ir parzvimbsi, kaip bitė namo. O antra, aš žinau, toji mokykla už kelių sukryžiuotų gatvių... Be to ir pats, žinai, Jurgutis nesidžiaugs tave pamatęs.

— Gal tu ir teisybę kalbi...

— Tu daryk, kaip nori, bet iš to aš nematau nieko gero. Sudiev, skubu!

— Palauk!

— Negaliu. Skubu į krautuvę. Siuntė parnešt.

— Į krautuvę? — numykiau. Rudis nutrapeno nebeatsigręždamas. Matai koks. Jis siunčiamas į krautuvę. O aš? Aš... niekur...

au au au ... Graudu man. Šlepenu atgal į savo kiemą ir galvoju.

— Miau ... ēē ... miau ... pelų maišas ... miau ... — šaipės Runcė man praeinant pro medį. Apsimečiau negirdįs.

Nuslinkau prie namų. Žvilgterėjau į atdarą virtuvės langelį. Vidun manęs niekas neviliojo. Antra vertus, klausimas, kaip būtų pasisekę užsikart tokion aukštybėn. Aš gi ne Runcė, kad tvorom mokėčiau karstyti. Susiriečiau ant laiptų, prie durų, ir tūnojau viską apmąstydamas, pasakysiu, gailėdamasis, kad iššokau į kiemą. Lyg ir šalta ėmė būti, lyg ko neramu — neapgalvotai pasielgiau. Prisipažįstu. Po gerokų keletos valandų pamačiau Jurgutį prie vartų. Norėjau šokt pasitikt, bet susilaikiau ... Išsiduosiu. Į klaną puolus, reikia kaip nors gelbėtis. Nenorėjau, kad sužinotų, jog toks neklaužada esu. Palindau po laiptais. Jurgutis švilpaudamas atrakino duris ir, mano laimei, paliko jas praviras, žinot, kaip vaikai kai kada palieka. Užumaršos. To man ir tereikėjo. Šokau prie durų ir vargais negalais, įkišęs koją į plyšį, atidariau. Puoliau virtuvėn ir palindau po kėde. Savo vieton, ant minkštos pagalvėlės.

— Sargiuk, — šuktelėjo Jurgutis numetęs knygas ir kažko dar užtrukęs savo kambaryje.

Tylėjau.

— Sargiuk, kur tu?

— Au! — atsiliepieiau. Ir staipydamasis, apsimesdamas, kad miegojau, išlindau iš po kėdės.

— Ak tu čia! Sveikas, Sargiuk.

Priėjęs užtraukė langelį, uždarė duris. Paslėpė visus mano nusi Kaltimo pėdsakus. Pavyko. Laimingai, pasakysiu, nors ir negarbingai. Et pasitaiko, kągi dabar darysi. Čia nebuvo nieko pikto — raminaus. Išgelbėjau šį kartą savo kailį.

Po poros valandų iš darbo grįžo ir mama su tėčiu. Mama vėl sukosi po virtuvę.

— Jurguti, o kas gi čia parvertė mano gėlytę ir žemes išbėrė? — paklausė mama.

— Nežinau. Gal aš, mamyte, langelis buvo praviras — uždariau, gal netyčia ... — teisinosi vargšas Jurgutis.

O tai greičiausia mano darbas ... Jurgutis už mane kaltę prisiėmė. Susigraudinau... taip man nesmagu pasidarė.

Po vakarienės visi susikraustė salionėlin, ten, kur televizija stovėjo. Užsisukom ir spoksom visi. Staiga skambutis. Tėtis nuskubėjo prie durų.

— O ponas Petras, sveikas gyvas! — girdėjau kaip tėtis sveikinosi su svečiu. — Tai kas gi dabar tave atvijo. Neužeiini, sakau, gal ko pyksti?

— Kur čia pyksi. Laiko vis nėra, — Vilkdamasis apsiaustą kal-

bėjo svečias. Taigi matai, kaip koks elgėta ir einu per žmones šį vakarą, šunis lodydamas. Tas jo pasakymas man nepatiko. Šunis. Atsirado, matai, — pagalvojau ir skersomis pažiūrėjau į poną Petrą. Bet jis taip, matyt, prasitarė nieko pikto negalvodamas, nes jo akys blizgėjo gerumu. Net mane pamatęs pagyrė:

— Labai gražus tavo šunelis, Jurguti...

— Sargiukas jo vardas, — atsakė Jurgutis.

— Sargiukas! ... Ciu-ciu-ciu — sveikas, Sargiuk.

Šypterėjau ir leidausi glostomas. Jutau, kad jo ranka švelni — geras matyt, žmogus.

— Taigi nieko negaišdamas ir prie reikalo, nes žadu dar vienur kitur šį vakarą užsukti, — tarė svečias pasodintas į minkštasuolį.

— Kaip žinai, esu mokytojas. Ne daug juo tebuvo, gal tik kokį penkiolika metų, savų vaikų neturiu, tad nutariau svetimus pamokyti gimto žodžio ir rašto, nuo poilsio kelias valandas nuvogęs. Turiu jau ir patalpą. Kliukinskas, žinai, tas mūsų senasis patriotas, kare žuvusio sūnaus kambarį užleidžia. Sako, tokiam reikalui bus garbingai jo sūnaus, kuris troško mokslo, atmintis pagerbta. Turis kelis atliekamus stalus, kėdes — nudažysiąs, klasės lentą pats padirbdinsiąs — ir mokykitės. Jo žmona pati pasisiūlė švarą ir tvarką palaikyti. Jokio užmokesčio. Taigi matai, geriau nė nereikia. Dabar jieškau studentų, sakau, gal Jurgutis?..

— Taip, tėveli, aš... taip aš noriu...

— Au au au... — sulojau ir aš iš džiaugsmo, Kliukinska! čia pat, tikrai leis Jurgutį pasitikti prie pat mokyklos — apsidžiaugiau.

— Au au au! — Lojau. Sukausi, kaip vijurkas. Puldinėjau tai prie vieno, tai prie kito.

— Kas tam Sargiukui pasidarė? — nustebo ponas Petras.

— Jis veržte veržiasi Jurgučio pasitikti grįžtančio iš mokyklos. Paminėk mokyklą — apkvaišta šunelis.

— Au! — pyktelėjau. — Apkvaišta! Koks čia pasakymas? Džiaugiasi, va kas.

— Leisk mane, tėveli? — vėl kreipėsi Jurgutis į tėtį.

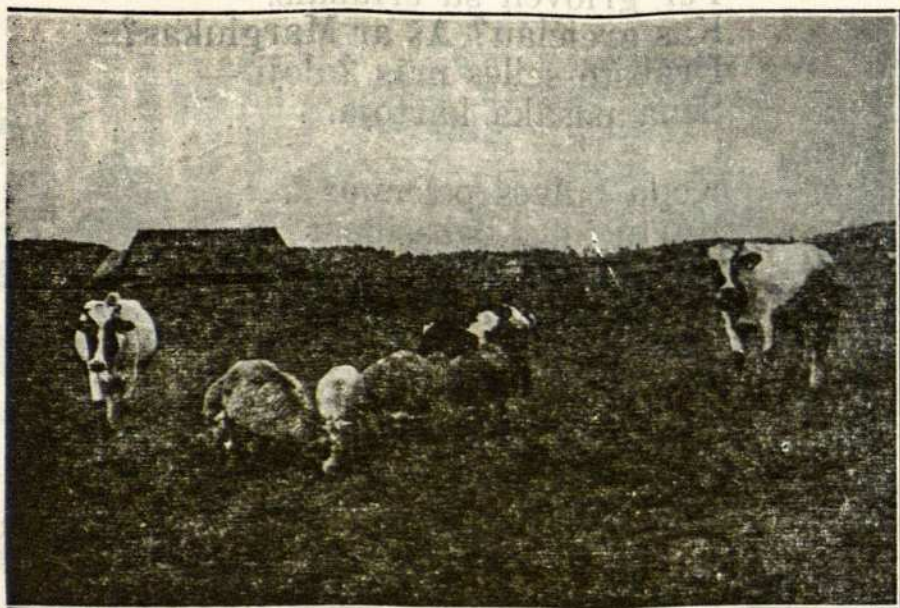
— Leisti... Aš ne tik tave leisiu, bet aš labai noriu, kad tu ton mokyklon eitum. Aš džiaugiuosi, kad tu pats prašaisi leidžiamas.

— Ir Sargiukui leisim, kad jis mane pasitiktų — čia netoli?

— Galės palydėt, ne tik pasitikti — tarė tėtis.

Oi tu vijurkėli žaliasis! Tai pasisekė. Au! Au! Au! Lojau. Šokinėjau. Uodega vizginau. Nežinojau nė ką daryt iš džiaugsmo. Rodos, va įsibėgėsiu ir pašokęs lyžterėsiu ponui Petrui žandą...

Kai stabterėjau dūkęs, pamačiau, kaip tėtis nuoširdžiai kratė pono Petro ranką dėkodamas, kad ryžosi tokiam dideliame ir garbingame darbui. Pono Petro ir tėtės akyse žibėjo ašaros...

Karvutės ir avelės Lietuvos laukuose

PAS MAMYTĘ PIEMENĖLIS

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

Nors mažutis, bet jau vyras,
Dažnas sako — kaip pipiras,
Ankstų rytą aš keliuos,
Švelniai šaukiamas mamos.

Jau Margiukas atsikėlęs,
Nardo, spraigo vyturėlis,
Pempė lankstos: "gyvi, gyvi" ...
Rasos pievose patvinę ...

Vandenėlis tyška šaltas ...
Nusiprausęs — visas baltas, —
Poterėlį sukalbėjęs, aš skubu:
Pusrytėliai jau garuoja, oi, gardu.

Rylio, rylio nuo pat ryto ...
Botagėlis sukriai vytas.
Per dienele aš ganau,
Kad pienelio būt daugiau.

Per griovelį su ėriukais.
Kas greičiau? Aš ar Margiukas?
Drabsto seiles mūs žaloji —
Seną pasaką kartoja.

Kepu bulves pelenuos ...
Burtų pilys debesiuos:
Ten matau didžius pulkus
Kareivėlių mūs narsius.

Vakare genu namolio.
Saulė klojasi sau guolį.
Man ragelis ryliu - lia,
Nors pavargęs jau gana ...

EŽYS MALŪNE

ALBINA KASIUBIENĖ

Malūnėlis ant kalnelio,
Mala miltus šalia kelio:
Girnos trina grūdėlius
Ir sijoja miltelius.

Susimalęs kviečių pūdą,
Nusipirko turguj dūdą.
Grįžta linksmas į namus:
Keps ežienė pyragus.

Ežys, varną pasikinkęs,
Kviečių maišą prisirinkęs,
Mosikuoja botagu,
Daros varnai nesmagu.

Valgys jie ragaiši baltą,
Neatjaus, kad sliekui šalta.
Bus jiems juoko: burnos pilnos,
Net drebės ežiukų vilnos.

SUTRYPTA EGLUTĖ

A. GRIGAITIS

— Žinai ką, Vinculi?

— Ką, seneli?

— Einam rytoj grybauti.

— Bet, seneli, dabar juk pavasaris, grybai dar nedygsta.

— Ot kad dygsta. Vaike, dabar balandžio vidurys, sniegas miške jau bus nutirpęs. Pats bobausių dygimas.

— Ar tie grybai, seneli, panašūs į Ožkučių bobutės ausis?

— Panašūs, nepanašūs, bet žmonės juos taip vadina. Daug ką žmonės savaip vadina. Pažįsti mūsų sodžiaus senį Keršį? Jį dar vadina Varle, nors jisai nepanašus į varlę.

— Tai kodėl jį varle vadina?

— Matai, šis vardas, kaip sako, iš piemenų. Mažam vaikui kažkodėl davė tokį vardą, ir jisai liko visam jo amžiui. Antra, mūsų sodžiuje yra dvejį Keršiai ir abu Jonai. Kad lengviau juos atskirtų, vieną pravardžiuoja Varle, antrą — Gegute. Dabar supranti?

— Suprantu. Gerai, seneli, rytoj einam grybauti.

— Bet, vaike, reikės anksti keltis.

— O, seneli, aš atsikelsiu, kai tik tekėdama saulutė palies mano veidą savo pirmais spinduliais.

— Gerai, Vinculi, sutarta.

Senelį, mano tėčio tėtį, visi vadindavo dėde Antanu, arba tiesiog dėde. Bet mano mama liepė jį vadinti seneliu. Taip aš jį ir vadindavau.

Mano senelis buvo augalotas, žilaplaukis, bet dar tiesaus stumens. Anksčiau buvo eiguliu, bet dabar dėl senatvės nuo tų pareigų atsisakęs. Senelis mane labai mylėjo, ir mudu buvom draugai. Man

labai patikdavo, kad jisai mane skaitė jau vyru, nors aš tik septintus metelius buvau bežengias ir ateinantį rudenį jau reikėsią man eiti mokyklon.

Pajutęs ant savo kaktos šaltą ranką, nubudau. Jau buvo gražus rytas. Senelis žadino mane iš miego:

— Na, tai ką, vaike, einam?

Aš, nė žodžio netaręs, strykt iš lovos. Užsitraukiau kelnaites, išokau į klumpaites. Šaltu vandeniu apsiprausiau, susišukavau. Prie lovos atsiklaupęs, sukalbėjau “Tėve Mūsų” ir nuėjau prie stalo, už kurio sėdėjo senelis ir rengėsi pusryčiauti.

— Sėsk, Vinculi, prie mano stalo, valgysim kartu, — pakalbino senelis.

Turiu pasakyti, kad mano senelis valgydavo prie atskiro stalelio. O tas jo stalas buvo nepaprastas! Dar eiguliaudamas jisai nusižiūrėjo sausuolę pušį su keturšake viršūne. Sausuolius ženklinant, jisai paprašė girininką šią pušį užskaityti jam į malkas. Iš tos viršūnės jis pasidarė stalui pakoji, ant kurio užkalė platokos obliuotos lentos galą. Gavosi gražus staliukas.

Mane pasisodino senelis priešais save. Visa šeimyna sužiūro, kas čia bus, o samdinė Magdelė neiškentė nepasakiusi:

— Matai, matai, Vinculis jau su dėde už vieno stalo pusryčiauja.

Ir ne vienas jų pavydėjo man laimės — sėdėti su seneliu prie vieno stalo.

Ant stalo vienam dubenyje buvo bulvinės bandelės, keptos ant kopūstų lakštų, o kitam mažesniai dubenėly — karšti tirpinti taukai. Ar žinote, jūs, vaikai, koks skanumėlis šiltos bulvinės bandelės, pamirkomos taukuose? Tokio skanaus valgio jūs nesate dar ragavę savo amžiuje!

— Na, Vinculi, kirsk! — tarė senelis, — kelias ilgas, išalksi.

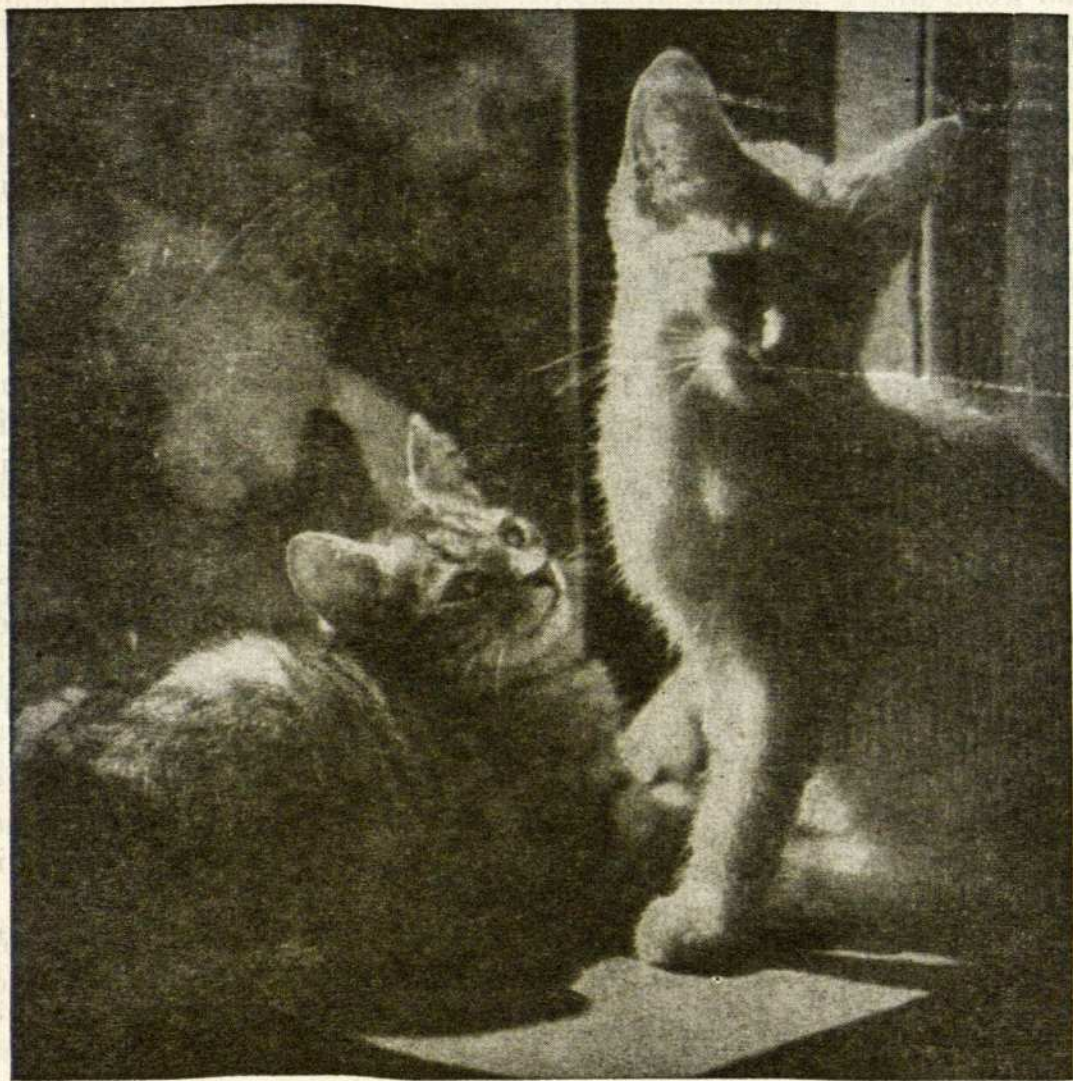
Aš ir neragindamas taip prisikirtau, jog ir atsikelti iš užstalės buvo sunku.

Po pusryčių senelis pasiėmė didesnę pintinėlę, o man davė mažesnę. Mama į senelio pintinėlę įdėjo sūrio, virtų kiaušinių ir išlydėjo pro duris, sakydama:

— Dėde, prižiūrėk Vincuką, kad nenušaltų ir kad vilkas nenuneštų.

— Būk rami, Juoziene, — kalbėjo senelis, — šiandien bus šilta diena, o vilkai dabar ramūs: vaikus peri.

Žiemos metu per užšalusį Merkį iš Rudnykų ir Gardino miškų mūsų kraštan atklysdavo vienas kitas vilkas. Senelis mokėjo vilkiškai staugti. Sako, kad žiemą, kai nuo šalčio tvoros pyška ir kai danguje sidabrinės žvaigždės šviečia, tai senelis užstaugdavo, o vilkai į jo staugimą už dešimties kilometrų atsiliepdavo. Tokią naktį keliauti

Sakykit, ar ne gera katinėliams: nei į mokyklą eiti, nei pamokas ruošti!

miškais pavojinga — gali sutikti vilkų gaują. Žmonės kalbėjo, jog Rudnykų miškų brūzgynuose dar esą lokių, bet mano senelis jiems sakydavo:

— Ne, vyručiai, Lietuvos miškuose lokių jau nėra. Aš eigulis, daug mačiau, daugiau apie miškus žinau.

Kai išėjome iš trobos, kieme dar driekėsi tamsūs šešėliai. Sode inkiluose linksmi švilpavo varnėnai. Už kiemo vartų padangėse vyturėliai čyreno: čyrū-vyrū pavasaris. Upelio pakraščiuose, tamsiai žalioj žolėj, geltonavo žąsyčių, arba purienų, žiedai.

— Seneli, grįžtant priskinsiu žąsyčių mamai.

— Vinculi, kaip tu prieisi prie jų. Žiūrėk, jie vandeny mirksta. Sušlapsi kojas, o paskui susirgsi. Geriau miške prisirinksim žibučių.

Perėję lieptu per upelį, pakilom į krantą, kur žaliavo žiemkenčiai rugiai, o juose pempė šaukė: gyvi, gyvi! — lyg skelbdama, jog

grįžo iš šiltų kraštų ir visiems, sulaukusiems pavasario, linki būti gyviems.

Praeinant pro Baublio sodybą, pamačiau prie beržo pakabintą puodą, į kurį iš medžio per įstatytą volę sruveno sula. Aš norėjau atsigerti sulos, bet senelis sudraudė svetimą sulą gerti. Netoli iš kito beržo, iš kurio anksčiau buvo leidžiama sula, iš išgręžtos skylės riedėjo beržo žieve žemyn sulos lašai.

— Matai, Vinceli, — tarė senelis, rodydamas į šį beržą, — žmonės negerai daro. Leido sulą, o skylę paliko neužkimštą, ir iš medžio dar varva sula. Tai medžio kraujas. Perdaug nuleisi, medis nudžius arba skurs, nebepajėgs augti. — Taip kalbėdamas senelis čia pat iš dirvos paėmė molio, suminkė jį, šia tešla užlipino beržo skylę — ir sula nustojo tekėjus.

Priėję arčiau miško, išgirdom perkūno oželį: “po-po-po” ir dudutį: “du-du-du”. Senelis man paaiškino, jog anksti pavasarį, išgirdęs perkūno oželį arba dudutį, drąsiai gali sakyti: “Sudie, žiemele, sudie, šalteli, pavasaris čia pat.”

Miške kvepėjo sakais. Geniai stukseno į medžius, jieškodami sau maisto. Nuo šakos ant šakos šokinėjo ilgauodegės voveraitės.

Mudu su seneliu einam miško keliu. Pakelėj priėjom provėžas, kurios vedė miško gilumon. Iš miško žmonės vežė malkas, rąstus. Žiūriu — šalia vienos provėžos mažutėlė eglutė: užvažiuos ratais, ir eglutės nėra. Pagailo man jos.

— Seneli, žiūrėk, šią eglutę vežimo ratai pervąžiuos, ir eglutės gyvenimas baigtas. Reikia ją iš čia iškasti ir nuošalioj vietoj persodinti. Geriausia būtų parsinešus namo pasodinti.

— Gerai, Vinculi, grįžtant tai padarysim.

— Seneli, grįžtant gali būti jau per vėlu.

— Tiesą sakai. Dabar iškasim ir laikinai kur prie medžio padėsime. Grįždami pasiimsim.

Senelis paėmė šakos galą, pasmailino, apkasė ją aplink eglutę, atsargiai paėmė su žeme, kurioje tūnojo eglutės šaknys, nunešė prie pušies ir ėglio šakutėmis apdėjo.

Neužilgo priėjom skynimą ir jauną pušynėlį, kur augo bobausiai. Pradžioje man grybauti nesisekė, bet vėliau, senelio pamokytas, aš pradėjau net aplenksti savo mokytoją. Senelis augštas ir neprimato, o aš — mažas ir vanago akis turiu: tad tik einu ir metu grybus savon pintinėlen. Apie pietus mudviejų pintinaitės jau buvo pilnos bobausių.

Mudu buvom gerokai pavargę. Atsisėdom skynime ant kelmo priešais sėklinę pušį, kurios viršūnė dangų siekė, ir pradėjom užkandžiauti. Sūris ir kiaušiniai buvo labai pravartu nuraminti mūsų alkui.

Senelis mane perspėjo, jog šie grybai, nors yra labai skanūs, bet jų galvučių grioveluose yra nuodų. Kad nuodai būtų pašalinti, ver-

dant reikia kelis kart perplauti, pakeičiant vandenį. Tokiu būdu nuodai išsiplauna.

Grįždamas namo, aš priskyniau mamai puokštelę žibučių.

Eglutę mudu su seneliu pasodinom netoli upelio, šalia mūsų alksnynėlio. Vėliau ją aptvėriau ir beveik kasdien iš upelio vandeniui palaistydavau. Eglutė prigijo ir pradėjo stiebtis į viršų.

Rudenį, grįžęs iš mokyklos, dažnai lankydavau eglutę. Čia susirinkdavo ir daugiau vaikų. Jiems pasakojau jos gyvenimo istoriją. Prie jos mes žaisdavom.

Praėjo keletas metų. Eglutė gerokai paūgėjo. Džiaugiausi aš, džiaugėsi ir senelis tarpstančia eglute.

Bet užėjo karas. Vokiečiai, vydamiesi sumuštus rusus, užėmė Lietuvą. Patekom vokiečių valdžion. Atsimenu, kartą kieme sulojo šuo. Išbėgau pažiūrėti, ką jis loja. Už mūsų sodybos, prie upelio, sustojo vokiečių gurguolė su savo sunkiais vežimais ir arkliais. Netrukus trobon įėjo trys vokiečiai ir pradėjo mums nesuprantama kalba kalbėti. Matydami, kad mes nesuprantam, ko jie nori, vienas sukriuksėjo, kaip kiaulė, o kitas sukudakavo, kaip višta. Tada mes supratom, ko jie nori. Mama tuojau atnešė lašinių ir kiaušinių. Matėme, kad jie yra dėkingi ir patenkinti. Vienas, kuriam teko lašiniai, dar paprašė:

— Mutter, papier.

Mama pamanė, kad jis prie rūkytų lašinių nori dar pipirų. Tačiau vokiečiai, pamatę pipirus, susiriesdami pradėjo kvatoti. Tačiau nepyko. Juokėmės ir mes visi. Pamaniau: tai linksmi kariautojai. Tuo tarpu lašinių gavėjas vėl prašė papier, rodydamas, kad lašinius reikia suvynioti. Tada supratome, kad vokiečiai prašo popierio.

Susivynioję lašinius ir kiaušinius, vokiečiai pasiūlė mamai pinigų, bet toji, tėčio patariama, pinigų neėmė. Mums visiems patiko švariai apsirengę ir linksmi vokiečių kareiviai.

Po kiek laiko vokiečių gurguolė pajudėjo, ir kareiviai išžygiavo tolyn į rytų frontą. Tuojau nubėgau pažiūrėti, kur jų buvo stovėta. Ir ką aš pamačiau? Mano eglutė buvo nulaužta ir sutrypta į žemę.

Man suspaudė širdį, iš akių biro ašaros. Tekinas nubėgau pas senelį. Išklausęs mano skundo, senelis paglostė mane, palingavo galva ir sako:

— Vinculi, karas, nieko nepadarysi...

Bet man sunku buvo suprasti, kodėl taip švariai apsirengę, linksmi ir mandagūs kariai galėjo nulaužti ir sutrypti mano eglutę.

Tik vėliau supratau, kad yra baisesnių dalykų ir už mano eglutės nulaužimą. Supratau, kad vėtra laužo, verčia iš šaknų šimtametes egles ir pušis, o kas ta mano eglutė?

MINDAUGO SAPNAS

N. BUTKIENĖ

Dviejų veiksmų, keturių paveikslų vaidinimas su dainomis ir šokiais

VEIKĖJAI:

MINDAUGAS — 8-rių metų berniukas,
Jo MOTINA,
Jo KLASĖS DRAUGAI: berniukai ir mergaitės,
KAREIVIAI: lietuvis, vokiečiai, rusas,
ŠOKĖJAI ir ŠOKĖJOS, DAINININKAI ir DAINININKĖS: berniukai ir mergaitės,
MUGĖS PIRKLIAI.

PIRMAS VEIKSMAS

*Kiemas. Mindaugas žaidžia su savo draugais.**

MINDAUGAS: Aš esu karalius Mindaugas. *Understand?* Aldona — mano karalienė. Jūs — *boys* ir *girls*, esate visi lietuviai. *Understand?* Kada jūs mane pamatote, vieną ar su karaliene, jūs turite šaukti: Valio! *Understand?* *Juzikite* "Valio" tik mane pamatę. Kai manęs nematote, "valio" *nejuzikite*, uždrausta. *Understand?*

MOTINA: (*ateina*) Mindaugai! Mindaugai!

MINDAUGAS: Klausau, mamyte.

MOTINA: Kaip tu kalbi? Maišai lietuviškus žodžius su angliškais. Be to, žodis "juzikite" nei lietuviškas nei angliškas.

MINDAUGAS: Aš žinau, mamyte, bet čia ne visi vaikai lietuviai. Yra tarp mūsų keletas amerikoniukų, kuriuos aš noriu pra-

* Šis vaidinimas taip pat gali būti vaidinamas gryname ore, be dekoracijų, tik antrame veiksmo pirmame ir trečiame paveiksluose reikia pastatyti Mindaugui kėdę ir stalą, kad jis galėtų rašyti laišką, o antrame paveiksle porą stalų ar būdelių pirkliams.

- tinti kalbėti su mumis lietuviškai. Bet jie ne visus lietuviškus žodžius supranta, taip pat negali jų ištarti, tai aš jiems turiu tuos žodžius palengvinti, kad jie galėtų mano mintį suprasti.
- MOTINA:** Neteisingai juos mokydamas, né jų neišmokysi, o ir pats priprasi taip kalbėti.
- MINDAUGAS:** Ne, mamyte, nebijok.
- MOTINA:** Man daug neaiškind. Aš žinau, kad negerai darai taip kalbėdamas. Prižadėk, kad daugiau nekalbėsi tokiu žargonu.
- MINDAUGAS:** Mamyte, kad jau labai įpratau. Labai sunku dabar atprasti.
Toliau jis su motina kalbasi tyliai, netrukus motina išeina. Tuo metu kiti vaikai išdykauja. Vienas berniukas patraukė Aldoną už kasą. Aldona pradėjo verkti ir pasileido bėgti namo.
- MINDAUGAS:** (*skuba pas ją*) Aldona! Aldona! Stop! Kur bėgi? **C o m e b a c k !**
- PIRMAS BERNIUKAS:** Aldona, bėk greičiau namo, be tavęs bus mums ramiau.
- MINDAUGAS:** **S h u t u p !** Kas tavęs klausia?
- ANTRAS BERNIUKAS:** Ji labai jautri, greit užsigauna. Nesuspėsi jos paliesti pirštu, o ji tuoj verkia ir bėga namo.
- MINDAUGAS:** O jūs būkite jai mandagesni. Ji mūsų karalienė.
- VISI VAIKAI:** O. k., o. k. Gana ginčytis, pradėsime žaisti, kitaip ir mes visi išeisime.
- MINDAUGAS:** **A l l r i g h t .** Žaisime kareivius. Stokite į vieną eilę. Klausykite mano komandos. **R e a d y ?**
- MERGAITĖS:** O kas mes būsime?
- MINDAUGAS:** Jūs... Jūs... (*Susimąsto*) Jūs būsite **n u r s e s**. Jei kareivį sužeis, turėsite gydyti. O kur mūsų **f l a g**?
- PIRMAS BERNIUKAS** — Čia, pas mane. (*Ir jis taip energingai parodo vėliavą, kad užgauna kito berniuko veidą. Anas pradeda verkti ir muštis*).
- MINDAUGAS:** **W h a t h a p p e n e d ?** Kodėl mušatės?
- UŽGAUTAS BERNIUKAS:** Jis mano akį užgavo.
- MINDAUGAS:** Vadinasi, tu esi sužeistas. Ei, **n u r s e s**, **c o m e o n**, gydyti sužeistą kareivį.
- VIENA MERGAITĖ:** (*nosinaite užriša sužeistajam abi akis*)
- UŽGAUTAS BERNIUKAS:** **S h u t u p**, kvaila mergaitė!
- MINDAUGAS:** (*prišoksta prie jo*) Lietuvos kareiviai turi būti mandagūs, Kodėl rėki ant mergaitės?
- UŽGAUTAS BERNIUKAS:** Kad ji man abi akis užrišo, aš nieko nematau.

MINDAUGAS: (mergaitei) Jei tu nemoki gydyti, tai eik pasimokyti į red cross.

MERGAITĖ: (užsigavus) Gerai, ir aš išeinu, kaip Aldona. Jūs esate bad boys.

KITOS MERGAITĖS: Ir mes išeisime. Nebenorime žaisti su jumis kareiviškus žaidimus.

(Visos mergaitės demonstratyviai išeina)

VISI BERNIUKAI: (vejasi užpakaly ir šaukia) Valio! Valio! Valio!

MINDAUGAS: (bėga paskui visus) Vyrai, sustokite! Stop boys! Stop!

Uždanga

ANTRAS VEIKSMAS

Pirmas paveikslas

Kambary beveik visai tamsu. Mindaugas, apsirengęs prieina prie stalo.

MINDAUGAS: Dabar pats laikas. Įsidėsiu tik į kišenę peiliuką, virvę, lemputę. Kas dar? Dar reikia laišką mamytei parašyti, kitaip ji bėgs į policiją manęs ieškoti.. (Atsisėda. Išsiima iš stalčiaus popierio ir pradeda rašyti) Brangi mamyte. Neieškok manęs ir nebijok, kad aš pražūsiu. Aš važiuoju Lietuvos išlaisvinti. Aš esu karalius Mindaugas, neleisiu žūti mūsų tėvynei. Ir vėl ji bus laisva. Žmonės linksminsis per gegužines, per atlaidus, pirsis visko kermošiuose, apie kuriuos tu taip įdomiai man pasakojai. Ir vėl visi valgysime riestainius. (Susimąsto) Kas dar jai parašyti? Paskaitysiu, ką parašiau (Skaito). Negerai parašiau. Tėvelis užsigaus, kad tik mamytei rašau, o apie jį nepagalvojau. Reikia iš naujo pradėti. (Paima naują lapą ir rašo) Brangus Mamyte ir brangus Tėveli... Vėl ne-

gerai (Žiovaudamas paima dar naują lapą) Mano brangūs tėveliai. (Pakartotinai žiovauja) Kai aš išvaduosiu mūsų tėvynę iš piktų priešų, aš sugrįšiu ir jus pasiimti į Lietuvą... Aš... aš... (Jam nukrenta galva ant stalo ir jis užmiega).

Antras paveikslas

Lietuvoje mugė. Vaikams supuoklės, pagražintos visokiais piešiniais: arkliukais ir kitais gyvuliukais. Viename šone būdelė su pyragaičiais ir lietuviška duona, kitame pirklys su dėže saldinių. Visur pilna vaikų.

MINDAUGAS: (Prie būdelės su ragaišiu) Kokia čia duona?

PARDAVĖJAS: Lietuviškas ragaišis.

MINDAUGAS: A!.. Mamytė man apie jį pasakojo. Duok paragauti.

Prie esamų vaikų dar prisideda nemaža naujų. Visi su tautiškais drabužiais. Jie dainuoja liaudies dainas. Paskui eina rateliu ir pagaliau šoka įvairius šokius: Ožiuką, Malūnėlį, Suktinį. Jiems bešokant, pasirodo Aldonos figūra su surištomis dankomis ir kojomis. Visi iš karto nustoja šokti.

MINDAUGAS: Aldona!

VIENAS BALSAS: Čia Lietuva vergijoje.

MINDAUGAS: Bet čia mano karalienė Aldona.

KITAS BALSAS: Čia mūsų pavergta tėvynė.

MINDAUGAS: Aldona, kodėl tu į mane nepažiūri?

BALSAS: (suriko) Vokiečiai! Vokiečiai!

Visi išsibėgioja išskyrus Mindaugą. Pasirodo vokiečių kareivis su šalmu ant galvos.

MINDAUGAS: (bėga prie kareivio) Aš esu Lietuvos karalius Mindaugas ir neleidžiu svetimiems brautis į Lietuvą.

Vokietis išsigandęs pasitraukia, jam nukrenta nuo galvos jo šalmas. Mindaugas pakelia šalmą. Girdėti už scenos šauksmai: — Rusai! Rusai! Pasirodo iš kitos pusės rusų kareivis su savo kepure.

MINDAUGAS: (užsimauna ant savo galvos vokišką šalmą ir šaukia) Šalin iš mūsų tėvynės. Šalin iš mūsų žemės.

Rusų kareivis, taip pat išsigandęs, pasitraukia ir pameta savo kepurę. Mindaugas skuba ją pakelti. Ir kai iš vienos pusės pasirodo vokiečių kareivis, jis užsimauna rusišką kepurę, vokietis pasitraukia. Tada iš kitos pusės pasirodo rusas, kai Mindaugas užsimauna vokišką šalmą, tai rusas pasitraukia. Taip pasikartoja keletą kartų. Mindaugas vienoje rankoje laiko vokišką šalmą, kitoje rusišką kepurę. Bet staiga pasirodo ne vokietis ir ne rusas, o lietuvis kareivis. Mindaugas dėl to netikėtumo užsimauna ant galvos abi kepures. Bet kareiviui prie jo prisiartinus, Mindaugas meta ant žemės abi kepures ir šaukia:

MINDAUGAS: Lietuva laisva! Valio! Valio! Mamytė! Mamytė!

Trečias paveikslas

Vėl pirmo paveikslo vaizdas. Mindaugas miega padėjęs galvą ant stalo, per sapną jis šaukia.

MINDAUGAS: Mamytel! Mamytel!
(*Atbėga motina*)

MOTINA: Kas atsitiko, vaikeli, kodėl taip šauki?

MINDAUGAS: ...Laisva. O kur kareivis? (*Apsidairo*) Kaip aš čia pakliuvau? (*Apsidairo toliau, nesuprasdamas kur jis*).

MOTINA: Ir aš norėčiau žinoti, kodėl tu ne lovoje miegi, o sėdi čia prie stalo dar apsirengęs. (*Pamato ant stalo Mindaugo rašytą laišką, skaito*) Gerai, vaikeli, kad nesuspėjai dar iš namų išeiti ir užmigai.

MINDAUGAS: Bet aš tikrai buvau Lietuvoje, mamytel.

MOTINA: Sapnavai, vaikeli.

MINDAUGAS: Kad aš tikrai, rodos, buvau... Ir kovojau...

MOTINA: Ir tokiu lietuvišku žargonu kalbėjai?...

MINDAUGAS: Ne, mamytel, kalbėjau tikrai gražiai lietuviškai... Ir neprikaišiok man daugiau to negražaus kalbėjimo, mamytel: aš dabar tikrai gražiai lietuviškai kalbėsiu.

MOTINA: Ir niekuomet nesislėpk savo sumanymų nuo tėvų. Paslaptys gali mums visiems atnešti nelaimę; pakely galėjai pakliūti pas blogus žmones, kurie galėtų tave nuskriausti... O dabar jau laikas ruoštis į mokyklą. Einam, sūneli. (*Motina išeina*).

MINDAUGAS: (*atsikelia, svajodamas*) Vadinasi, aš tik sapnavau laisvą Lietuvą. O koks puikus sapnas!

Uždanga

TIRADENTES

Balandžio mėn. 21 d. kas metai brazilų tauta švenčia Tiradentes dieną. Tai yra mirties diena vieno iš daugelio Brazilijos nepriklausomybės kovotojų.

Po ilgų vergavimo metų brazilų tauta panoro išsivaduoti iš Portugalijos jungo. Brazilai pradėjo suprasti, kad Portugalijai nerūpi Brazilijos pažanga. Portugalai imdavo iš Brazilijos auksą ir dar apdėdavo gyventojus nežmoniškais mokesčiais. Turtingos šalies žmonės gyveno apiplyšę ir alkani. Jie turėjo gabentis produktus už aukštas kainas iš Portugalijos, nes vietoje buvo draudžiama auginti kai kurie būtini augalai bei steigti fabrikai.

Tada mieste Vila Rica (dabar Ouro Preto) Minas Gerais esta-doje (valstybėje) susirinko inteligentai brazilai ir nutarė įkurti nepriklausomą Braziliją. Jų vadu buvo Joaquim Jose da Silva Xavier. Jis iš profesijos buvo dantistas, todėl pasirinko sau slapyvardę "Tiradentes" (Traukia dantis). Kiti jo bendradarbiai buvo: Claudio Manuel da Costa, Tomaz Antonio Gonzaga, Alvarenga Peixoto ir daug kitų.

Apie tai sužinojo portugalų valdžia ir, žūt būt, pasiryžo drąsuo-lius nubausti. Gubernatorius paskyrė visiems mirties bausmę, bet Portugalijos karalienė D. Marija sušvelnino bausmę palikdama mirtį tik vienam vadui, o kitus nuteisė kalėjimu. Tarėsi pagąsdinimu numalšinsią laisvės ištroškusią tautą.

Tiradenčiui mirtį paskyrė 1792 m. balandžio mėn. 21 dieną, vieną saulėtą šeštadienį. Tą dieną rinkosi minia žmonių į aikštę da Lampadosa lyg į didelę šventę. Skardūs būgnų balsai pranešė "šventės" pradžia. Atvežamas didysis laisvės kovotojas, kurio veide nesimatė baimės, tik pasiryžimas ir drąsa. Tai labai sujaudino ramią tautą. Dešinėje rankoje laiko kryželį, kuris paskutinėje jo gyvenimo valandoje buvo vienintelė paguoda. Buvo vienuolikta valanda, kai Tiradentes lipa 24-tą ir paskutinį laiptą į savo mirties vietą. Kunigas pasako keletą žodžių ir pasimeldęs nulipa žemyn. Ant Tiradenčio kaklo užne-riama virvė ir įvykdoma žiaurioji mirtis. Vėl pasigirdo būgno dun-dėjimas, kad nustelbtų minios protesto šauksmus. Dar minios balsams nenutylus, grupės komandantas pranešė karalienei, kad bausmė jau

įvykdyta. Bet minia nesiskirstė. Vietoje įbauginimo gavo tvirtą pasiryžimą toliau kovoti.

Mums lietuviams brangi ši diena. Mes lenkiame galvas kiekvienam didvyriui, kuris išdrįso paaukoti savo gyvybę ant laisvės aukuro. Mūsų tauta didvyrių žemė, nuo amžių kovojanti už savo tautos laisvę, moka pagerbti kiekvienos tautos didvyrį, žuvusį už laisvę.

Dalia Valeikaitė, S. Paulo, Brazilija

VELYKŲ KIŠKUTIS

Tai buvo tada, kai mes dar neseniai buvome atvažiaavę į Braziliją. Artinosi Velykų šventės. Mes vaikai kaip visuomet laukėme Velykų bobutės, kuri su kiškučių pagalba dalina vaikams margučius ir kitas dovanėles. Mamytė tvirtino, kad šiemet mūsų kiškučiai nesurasią, nes mes čia dar visai trumpai tegyvenome. Mums tas labai nepatiko. Šiek tiek mus apramindavo kaimynė, Onytės mamytė, sakydama, kad kiškučiai gerus vaikus visur randą.

Nuėjome gulti, pilni vilties.

Rytą anksti suskambo varpas. Turėjome laimės gyventi ne per toli nuo lietuviškos bažnyčios. Tėveliai atsibudę žadino mus.

Brolukas šokosi dovanėlių ieškoti. Nieko nerado. Visi nuliūdome. Tik suloja šuniukas ir sugirgžda varteliai.

— Kiškis! — Džiaugsmingai riktelėjom. Aiškiai girdėti basų kojelių žingsniukai ir šlamėjimas prie lango. Tėvelis pradarė duris, o mūsų svečias tekinas išbėgo iš kiemo.

— Tik, tik kiškio nepagavau! — Įeina džiaugdamasis tėvelis. — Žiūrėkit, kiek dovanėlių palikęs.

Visi subėgome prie dovanėlių. Kiekvienam atnešė po ryšuliuką. Juose buvo po šokoladinį kiaušini, po margutį, o saldainių ir riešutų — kas besuskaičiuos. Mes visi pradėjome džiaugtis, o mamytė ėmė verksti. Mes nesupratome, ko ji verkia. Tėvelis paaiškino:

— Nagi, kiškutis mamytei dovanų neatnešė, tai ir verkia.

Mes visi pradėjom jai duoti dalį savo dovanėlių. Ji, nors dar verkdamą, pradėjo juoktis.

Prisiminėme, kad jau laikas į bažnyčią. Palikę dovanas, išskubėjome. Pakeliui užsukome pas Onytę. Kaip nustebome, kad ir pas ją būta to paties kiškio. O Onytės mamytė dar pasakė:

— Juk sakiau, kad kiškis visur gerus vaikus randa.

Bėgte bėgome į bažnyčią, nes į Prisikėlimą nenorėjome pavėluoti.

Dabar jau mes drąsiai laukiame Velykų bobutės, nes žinome, kad jos kiškučiai mus tikrai ras.

Ir mamytė jau nebeverkia. Jau, matyt, priprato, kad kiškutis dalina dovanėles tik vaikams.

Grażina Valeikaitė, S. Paulo, Brazilija.

NENAUDELIS KATINĖLIS

AUDRONĖ KUOLAITĖ, 11 metų

Aš turiu kačiuką,
Baltą gražučiuką.
Vadinu aš jį Mincelė.
Moka jis pagauti pelę.

Vieną tylią žiemos naktį
Katinas pradėjo miaukti...
Aš nubėgau pažiūrėt,
Ko Mincelė ėmė rėkt.

Salione ką pamačiau,
Vos tiktai nenualpau:
Ogi mano katinėlis
Baigė graužti kanarėlę. . .

Murkia sotus katinėlis,
O man rieda ašarėlės...
Ir kreipiuosi į Vytuką:
— Vyk laukan tą katinuką!

KAIP AŠ PRALEIDAU VELYKAS

Didįjį Ketvirtadienį mes išvažiavome į Penssylvanią. Važiavome 78 mylias į vakarus nuo New York'o, labai gražiu keliu. Oras buvo labai giedras ir važiuoti buvo įdomu, nes pravažiuojant pro ūkius mačiau karves, arklius ir kiaules. Mano sesutė vis klausinėjo: "Ar čia gyvos karvės?" Ji dar pirmą kartą matė gyvus gyvulius. Įvažiavus į Penssylvanią, pradėjo smarkiai snigti.

Namas, kuriame praleidom Velykas, stovi miške. Netoli teka sriaunus upelis ir šniokščia, todėl ta vieta pavadinta "Babbling Springs".

Temstant atėjo iš miško septynios stirnos. Šeimininkas išnešė joms visą kibirą duonos ir paskirstė į septynias vietas. Kiekviena stirna priėjo prie atskiros krūvelės ir suėdė duoną. Stirnytės labai gražios. Dar yra ten ančių, žąsų ir vištų. Man patiko žaisti su šuniuku, kurio vardas — Peni.

Velykų rytą, grįžus iš bažnyčios, atvažiavo dar viena mano draugė, bet gaila, kad ji nemoka lietuviškai. Po trimis eglutėmis kiekviena

radome po velykinį krepšėlį. Paskui važiovome į Milford'o zoologijos sodą. Sodas nedidelis, bet gražiai įrengtas. Ten mačiau: stirnas, povus, eskimų šunį, bezdžiones, avytes, mešką, ožius, asilus, jūrų kiaulytes, lapę, triušius ir kiškius. Vienoj vietoj padaryta Raudonkepuraite, o narve vaikščiojo gyvas vilkas. Toliau stovi didelis batas, į kurį net galima įeiti. Dar toliau stovi didelė žuvis, kurios nasruose yra laiptukai į jos vidų. Tą sodą prižiūri du "kaubojai."

Man labai patiko tos vietos ir miškas. Galėjau bent kiek suprasti, kaip yra Lietuvoje, nes mama pasakojo, kad Lietuvoje yra panašių vietų.

Rūta Ruzgaitė, III sk. mokin., 7 metų, Brooklyn, N. Y.

KAIP ATSIRADO "VICTORIA REGIA"

"Victoria regia" yra vandens augalas turintis labai gražius žiedus. Jis yra kilęs iš Amazonės.

Indėnai pasakoja, kad "Victoria regia" yra užburtoji princesė. Ji vadinosi Naia, buvo šviesiaplaukė, balto kūno ir turėjusi mėlynas gražias akis.

Jos tėvas buvęs karalius ir tėvas visos karalystės ir labai bijodavo, kad nieko blogo neatsitiktų jo dukteriai.

Vieną dieną jis jai pasakė: "Būk atsargi su sapnų tėvu — Mėnuliu. Kas šešius mėnesius jis pavirsta į baltą jaunikaitį ir nusileidžia ant žemės, kad pagautas mergaites paverstų į dangaus žvaigždes."

Naia išsigando. Bet vis dėlto vieną dieną paliko namus ir nuėjo į mišką. Ji panoro tapti žvaigžde. Ėjo, ėjo ir atėjo prie ežero, kuris vadinosi Mėnulio Veidrodis. Pakėlė rankas ir paprašė, kad Ruda — taip vadinosi visagalė dievaitė — išpildytų jos norą.

Tada pasirodė kitoje pusėje ežero baltas jaunikaitis ir ją pašaukė. Princesė šoko skubiai į ežerą ir plaukė, plaukė. Bet kada priplaukė vidurį ežero, pritrūko jėgų ir paskendo.

Daug dienų visa karalystė ieškojo princesės, klausinėjo vėjo, miško ir upės, ar jie nežino, kur dingo princesė. Jie tik atsakydavo: "Naia, Naia!"

Po septynių dienų pasirodė vandens paviršiuje didelė, balta gėlė, kuri turėjo žvaigždės formą. Tada senas karalius, kuris buvo labai protingas, pasakė: "Neieškokit daugiau Naios. Mėnulis nenorėjo, kad ji būtų dangaus žvaigždė, ir pavertė ją vandenų žvaigždę".

Taip atsirado "Victoria regia".

*Iš portugalų kalbos vertė Gediminas Jurgis Mošinskis,
trečios gimnazijos klasės mokinys, Sao Paulo, Brazilija.*

VIEŠAS LAIŠKAS GROŽVYDAI

Miela Grožvyda!

Aš dažnai matau Tavo rašinėlius “Eglutėje”. Jie man labai patinka. Aš iš jų suprantu, kad Tu neturi arti lietuvių vaikų, su kuriais galėtum lietuviškai pažaisti ir pasikalbėti. Aš tuo atžvilgiu visuomet jausdavausi laimingesnė už Tave. Mes čia turime lietuvių kalbos pamokas, lietuviškas pamaldas vaikams, per kurias mes lietuviškai giedame ir klausome lietuviškų pamokslų. Todėl aš turiu draugių lietuvių, su kuriomis mes dažnai užsimiršusios pradedame portugališkai kalbėti. Bet jos visos moka lietuviškai ir, mokytojų ar tėvelių įspėtos, vėl kalbamės lietuviškai.

Bet man pasidarė visų liūdniausia, kada aš perskaičiau, kad Tavo mamytė yra mirusi.

Perskaičiusi tą vietą Tavo rašinėlyje, pribėgau prie savo mamytės ir apsiverkiau. Mamytė nustebo. Kas galėjo atsitikti beskaitant. Dar tik gavusi “Eglutę”, linksmai šokinėjau.

Ir šį kartą, kaip paprastai, pirmiausia skaičiau “Atžalėles”, nes ten yra parašyta vargai bei džiaugsmas tokių pat vaikų kaip aš.

Šiandien mes ruošmės Motinos Dienos minėjimui. Tarėmės, kuri kokį džiaugsmą galėsime padaryti savo mamytėms! Ir štai skaitau, kad Grožvyda mamytės nebeturi. Jai ši diena bus liūdnesnė už kitas. Ji negalės nei dovanėlės padovanoti, nei eilėraščių pasakyti savo mielai mamytei. O jos mamytė, aišku, buvo geriausia, kaip ir visos mamytės. Ji galės tik per visų mūsų motiną Mariją pasiųsti maldele ir, jei gali, aplankyti mamytės kapą, gėlelių nunešti. O gal jos mamytės kapas liko už vandenyno? O gal ji visai neatmena savo mamytės?

Sužinojusi mano mamytę, ko aš verkiu, perskaitė tą straipsnelį ir patarė man parašyti Tau trumputį užuojautos laiškėlį. Bet kaip parašyti trumputį, kad aš noriu Tau tiek daug pasakyti. Norėčiau, kad būtum čia arti, tada mes galėtumėm kartu lietuviškai kalbėti, žaisti ir melstis.

Būk gerutė, parašyk man nors vieną laiškėlį. Kaip Tu praleidai Motinos Dieną? Kaip gyveni Amerikoje? O aš parašyčiau apie Braziliją. Ir apie Braziliją yra ko rašyti. Tai saulės kraštas. Tai amžinai žydinčių gėlių ir didelės laisvės mylėti taip, kaip suprantai ir moki, savo tėvelių kraštą, šalis.

Giedrė Valeikaitė

Mano adresas:
S. Paulo, Brazil.
Vila Zelina.
Rua Manaias, Nr. 112.

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

VYTAUTAS — LIETUVOS VALDOVAS

Vytautas antrą kartą pas kryžiuočius

Neramios dienos ir naktys Gardino pilyje nuo to laiko, kai čia apsigyveno kunigaikštis Vytautas. Pasiuntiniai skriejo raiti iš pilies ir į pilį kasdien, ypač dažnai vakaro sutemų sulaukus. Mažo Gardino miestelio, prisiglaudusio prie pilies kalno ties Nemunu, gyventojai su baime sekė, kas per svečiai vyko į pilį. Kai kurie sakėsi matę net kryžiuočių karius atvykstant į pilį ir išvykstant atgal. Kiti priešinosi tokiems gandams, nes kaipgi galėjo kunigaikštis Vytautas bičiuliauti su vokiečiais po to, kai kartą jau buvo juos apgavęs ir draugystę su jais nutraukęs...

Spėliojo žmonės ir ginčijosi patylomis, bet teirautis tiesos iš pilies sargybų ar tarnų nedrįso. Mat, ir pilyje nedaug kas tikrai žinojo, ką veikia ir ketina veikti kunigaikštis Vytautas. Po to, kai jo vyrams nepasisekė užimti Vilniaus pilies, visi suprato, kad abiejų pusbrolių sugyvenimas iširęs, kad vėl gali prasidėti ginkluota kova, vėl pasilieti broliškas kraujas. O jei tikra, kaip sakoma, kad net vokiečiai porą kartų lankėsi plijje, tai visi suprato, jog tai ne prieš gerą.

Kartą vidurvasario naktį į pilies vartų bokštą įlipo stambus, petingas vyras ir liepė sargybiniui eiti į pilies kiemą ilsėtis.

— Kai reiks, vėl tave pašauksiu! Nesirūpink, gali ir nusnusti kur kampe: aš pats čia, bokšte, pabūsiu...

Karys pasitempė, kilstelėjo jietį ir nusileido laiptais žemyn.

Mėnulio šviesoje galima buvo pažinti bajorą Zubrį, seną Vytauto karį, dabar pasirėmusį abiem alkūnėm į bokšto angą ir žiūrintį į Nemuno slėnį. Čia, pilies kalno papėdėje, kiūtėjo išblaškytos Nemuno pakrantėje pilkos trobelės, ten, už upės, dunksojo nakties šešėliuose krūmai, virš kurių šlaitais kilo augštyrų ąžuolų ir liepų būriai, susilieję į vieną ištisą melsvai - pilkuose rūkuose paskendusį miškų plotą. Lengvai garavo Nemuno paviršiaus vanduo, skleisdamas sidabrines miglas tolyn, į paupės pievas, laukus ir miškus. Ore sklido lakštingalų giesmė.

Klausėsi Zubrys tos giesmės ir galvojo: "Mielas mažas paukštelis!

Nei tu jį prieisi, nei pamatysi nakties tamsoje, o suokia jis, šimtabalsis, savo giesmelę, žmogui širdį graudindamas, dainuoti viliodamas. Ir daug jų čia esama!... Ak, kur jų nėra? Mano tėviškėje, Merkinėje, Kauno apylinkėse, visur panemunėse, visur kitur Lietuvoje... Na, bet kur gi Mantautas? Pats prašė pasikalbėti, ir vis dar nesirodo!"...

Laiptai į bokštą lengvai trakstelėjo. Pasigirdo atsargūs žingsniai augštin. Iš laiptų angos išnirė nedidelio ūgio, plačiapetis vyras, dideliais, jau gerokai žilstelėjusiais, ūsais. Prisiartinęs prie Zubrio, paėmė jį už alkūnės ir tyliai prabilo:

— Atleisk, bajore Zubry, kad gal kiek pavėlavau! Juk aš nebuvau tikras, kad tu jau čia pats vienas esi.

— Ką beatleisti, Mantautai? Laiko dar daug, o miego nesinori... Gir-di, kaip lakštingalos gieda?

— Kaip negirdėjęs! Šitokią naktį visur Lietuvoje tas pats... ta pati lakštingalų giesmė...

— Sakyk, Mantautai, ar girdėjai lakštingalas ir Lucke?

— O taip! Yra jų ir ten. Visoje toje rusėnų šalyje, iki pat Dniepro, esama didelių girių, kur gali girdėti ir lakštingalų balsus, bet...

— Kas "bet"? — klausia Zubrys.

— Lietuvoje jos kažkaip kitaip savo giesmę suokia. Rodos, ištisas valandas klausytum ir vis gėrėtumeisi: tokia sava, širdžiai artima, ta jų giesmė.

— Taigi, suprantu, Mantautai: čia ne kas kita, kaip savojo krašto, tėvynės, balsas žmogų jaudina. Svetur, mat, vis ne taip, kaip savoje šalyje... Ir tau, ir man juk toks jausmas gerai pažįstamas. Argi ne taip?

— Žinoma, taip. Juk abu esame pakankamai ilgai buvę svetimose šalyse, kur žmonės kitaip kalba, kitaip dėvi, elgiasi, iš viso — kitaip gyvena. Na, bet juk ne apie tai kalbėtis čia susitinkame. Pasakok, Zubry, kas čia bus toliau! Ar ir vėl teks ginklais žvanginti, brolių kraujas lieti?

— Sunku kas tikra beatsakyti. Man atrodo, kad taip, — atsakė Zubrys.

— Bet kad kunigaikštis Vytautas šiuo tarpu per silpnas savo teisėms atkariauti ir apginti. Matai, kas atsitiko su Vilniaus užėmimu!... O taip, rodos, gerai buvo apgalvota! Pats Vytautas delnus trynė ir gyrė mūsų sumanumą.

— Kas iš to, — tarė Zubrys, nusispjaudamas į kampą, — matyt, buvo koks išdavikas, kur abiem pusėm tarnavo. Juk mūsų vyrai buvo gerai paslėpti šieno vežimuose, grūdų ir miltų maišais pridengti kituose ratuose... Jau buvo jie pilies kieme, kai čiupo juos Skirgailos vyrai. Taip ir nepasisekė Vilniaus pilį paimiti. O atvira kova buvo neįmanoma: per stiprūs Vilniaus pilies vartai ir sienos, per gausi pilies įgula, kad būtume galėję jėga į vidų įsibrauti.

— Na, taip, Zubry! Sutinku... Bet kas toliau?

— Toliau?... Aš galvoju, kad neteks Vytautui ilgai laikytis Gardine. Per išdidus jis, kad dar kartą prašytų Jogailą tesėti pažadus, o per silpnas jėga savo teises atgauti. O Jogaila remis ir toliau savo brolių Skirgailą, laikydamas jį savo vietininku Lietuvoje. Ir vienas ir kitas keršys Vytautui... Jau ir dabar pilna šnipų Gardino apylinkėse. Seka Vytauto pasiuntinius, gaudo juos, seka, žinoma, ir mus čia, Gardine. Juk aš dabar šios pilies viršininkas, žinau, kas dedasi joje ir už jos sienų.

— Gerai, Zubry, bet ką veiks toliau, kur dėsies kunigaikštis Vytautas? Juk žinome, kad jo karių per mažą, kad ką rimta čia, Lietuvoje, pradėtų.

— Vytautas tikisi turėti sąjungininkų ateityje. Tu pats turi geriau žinoti, į kurią pusę dairėsi Vytautas, dar Lucke gyvendamas. Tik prisimink kunigaikštystės Sofijos sužadėtuves...

— Žinoma, suprantu, — atsakė Mantautas, — bet vestuvės dar toli, nežinia, kada jos įvyks tokiais neramiais laikais.

— Pasasakok smulkiau, Mantautai, kaip ten buvo su tomis sužadėtuovėmis.

— Kas čia bepasakoti? Tu gi žinai jau, kad Maskvos kunigaikščio sūnus Vosylius bėgo iš totorių nelaisvės ir laimingu būdu pasiekė Lucką. Vytautas jį maloniai priėmė ir siūlė ilsėtis po pavojingos kelionės, jaustis kaip namie. Jaunas svečias įsimylėjo šeimininko dukterį. Vytautas, iš jaunųjų patyręs apie jūdviejų meilę, palaimino juos. Įvyko sužadėtuovės ir iškilminga puota. Netrukus Vosylius atsisveikino su savo sužadėtine ir jos tėvais ir išvyko į Maskvą, mūsiškių kariuomenės būrio lydimas.

— Suprask, Mantautai: šios sužadėtuovės buvo tik pradžia Vytauto draugystės su Maskva. Kas žino, kurią dieną jaunas Vosylius taps Maskvos kunigaikščiu ir po to Vytauto žentu. O tada jau ir Jogailai su Skirgaila teks rimtai dairytis, iš kurios pusės ims pavojai grėsti.

— Na, gal ir taip... — sutiko Mantautas, žiūrėdamas pro bokšto angą į Nemuno pusę. — Bet kas bus dabar? Sakyk! Juk dabar labai pavojinga mums čia, Gardine, tupėti...

— Dabar? Klausyk, Mantautai: prisiek tylėti apie tai, ką išgirsil

— Prisiekiu visais dievais! Tylėsiu!

— O, tu begėdi, vis dar senais dievais prisieki! — nusijuokė Zubrys.

— Kad kitaip nemoku dar, — atsakė sumišęs Mantautas.

— Gerai, bičiuli. Klausyk: kunigaikštis Vytautas jau susitarė su vokiečių ordinu ir bet kurio didesnio pavojaus metu gali vykti pas kryžiuočius globos ir pagalbos prašyti.

— Ką aš girdžiu!? — nustebo Mantautas, net jo ūsai sudrebėjo. — Vytautas vyktų antrą kartą pas kryžiuočius?

(Bus daugiau)

KULTŪROS ŽINIOS

LITERATŪROS PREMIJOS IR KONKURSAI

Lietuviškos literatūros gyvenimas stipriai pagyvinamas vis daugėjančiomis premijomis ir konkursais. Kaip jau žinome, "Draugo" romano konkursą laimėjo Alė Rūta-Nakaitė-Arbačiauskienė už romaną "Trumpa diena", kuriame nuoširdžiai vaizduojamas Lietuvos kaimo gyvenimas paskutiniiais nepriklausomybės metais. Tas veikalas išleistas jau atskira knyga. "Draugas" ir šiais metais yra paskyręs 1000 dol. premiją už naują romaną. Vertinimo komisija sudaryta Toronte, Kanadoje.

Lietuvių Rašytojų Draugijos metinė premija balsavimo keliu paskirta Jurgiui Jankui už psichologinį romaną "Namų geroje gatvėje". Jaunimo literatūros premija už praėjusius metus, deja, nebuvo paskirta, nes nė viena leidykla nebuvo išleidusi naujos jaunimui skirtos grožinės literatūros knygos.

"Aidų" žurnalas skyrė premiją už mokslinį darbą. Ją laimėjo žymus mūsų istorijas Zenonas Ivinskis už parašytą veikalą apie Vyskupą Merkelį Giedraitį ir jo laikus. "Aidai" šiais metais skirs premiją už grožinės literatūros veikalą.

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje įsteigė Vinco Krėvės vardo literatūros premiją. Už praėjusius metus ji buvo paskirta Jonui Aisčiui už literatūrinių atsiminimų knygą "Apie laiką ir žmones".

Šiais metais paskelbti du dramų konkursai: laikraštis "Darbininkas", minėdamas savo 40 metų

sukaktį, paskelbė konkursą parašyti dramos veikalui, tinkančiam šių dienų lietuviško tremties teatro sąlygoms, o Lietuvių Mokytojų Sąjunga skiria net dvi premijas už dramos veikalus, tinkančius jaunimo teatrui ar mokyklų scenoms.

Skiriama ir jaunimo literatūros premija už bet kokio žanro veikalą, tinkamą jaunimui. Tos premijos globėjai yra Lietuviškos Knygos Klubas ir "Šatrijos" meno draugija.

KUN. DR. JUOZO PRUNSKIO SUKAKTIS

Nuoširdus "Eglutės" bičiulis ir rėmėjas, "Draugo" kultūrinio skyriaus redaktorius, kun. Dr. Juozas Prunskis, minėdamas savo žurnalistinio darbo 25 metų sukaktį, lietuvių kultūros reikalams premijų forma paskyrė 2,500 dolerių. Iš jų 1000 dol. "Draugo" romano konkursui, 500 dol. Liet. Rašytojų Draugijos premijai, 500 dol. jaunimo literatūros premijai ir 500 dol. dailininkams už religinio meno kūrinį. Tai tikrai gražus sukakties paminėjimas.

ŠEŠTADIENINĖSE MOKYKLOSE

Maironio šeštadieninė mokykla Brooklyne šį pavasarį baigė 15 mokinių ir, išlaikę 8 klasių lituanistinių dalykų egzaminus, gavo brandos atestatus, patvirtintus Lietuvos Generalinio Konsulo. Atestatų įteikimas buvo sujungtas su mokslo metų užbaigimo iškilėmis ir buvo tikra lietuviška šventė jaunimui, tėvams, mokytojams ir mokyklos bičiuliams. Štai tie baigusieji: Rasa Arūnaitė, Daina Audėnaitė, Jurgis Birutis, Romas Butrimas, Algirdas Dubauskas, Irena Jankauskaitė, Nijolė Kleizaitė, Regina Krinickaitė, Dalia Maurukaitė, Aldona Noakaitė, Angelė Raगाžinskaitė, Vytenis Ramanauskas, Ringaudas Remeza, Birutė Ulėnaitė, Vytis Virbickas.

Brooklyno Apreiškimo parapijos mokyklos baigiamojame klaseje taip pat buvo lituanistinių dalykų egzaminai. Juos išlaikę ir lituanistinių dalykų baigimo pažymėjimus gavo šie mokiniai: G. Nutautaitė, E. Remeza, A. Rimavičius, A. Vainius, L. Vasiliauskaitė.

Aukštesnioji lituanistinė mokykla Čikagoje šiais metais savo ketvirtoje abiturientų laidoje išleido 21 jaunuolį, pasipuošusį brandos atestatu. Štai jų sąrašas: Gabrielius Gedvila, Nijolė Jasėnaitė, Jovita Jurgilaitė, Angelė Katelytė, Jonė Katelytė, Zigmąs Krasauskas, Vida Krištolaitytė, Algimantas Kubilius, Algis Litvinas, Vitolis Litvinas, Saulė Liulevičiūtė, Eugenija

Mickevičiūtė, Leonas Narbutis, Genovaitė Novikaitė, Rimantas Penčyla, Aldona Sidzikauskaitė, Eugenijus Šimaitis, Augustinas Tījūnėlis, Dalia Verbickaitė, Edmundas Zigaitis, Povilas Žumbakis. Iš viso šią mokyklą per keturias laidas yra baigę 51 mokiny.

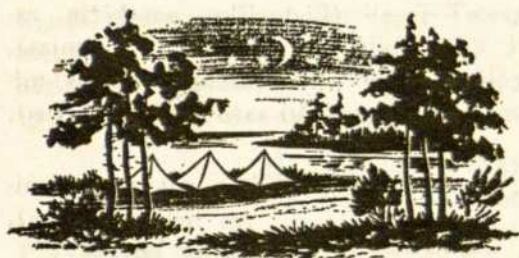
Los Angeles lietuviškoji šeštadieninė mokykla praėjusius mokslo metus užbaigė išpuodinga švente, kurioje buvo suvaidintas J. Gliados veikalėlis "Tėviškėlė už kalnų". Režisavo akt. J. Kaributas, talkinamas mokytojų. Meninėje programoje dalyvavo beveik visi mokyklos mokiniai. Išėito mokslo pažymėjimus mokiniai gavo iš prof. M. Biržiškos rankų.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Vasario 16 gimnazija Vokietijoje šiais metais išleido savo trečiąją abiturientų laidą, kurioje gimnaziją baigė 4 lietuviai jaunuoliai. Gimnazija labai ryškiai reiškiasi kultūrinėje veikloje. Gražiai veikia

skautai ir ateitininkai. Tautinių šokių grupė pasirodo ne tik savo rengimuose, bet ir vokiečių visuomenei kaimyniniuose miestuose. Gimnazijos sportininkai, ypač krepšininkai, garsėja visoje apylinkėje ir dažnai turi rungtynių su vokiečių sporto klubais. Gimnazijos choras taip pat gražiai pasirodo. Vokiečių spauda gana šiltais žodžiais pamini gimnazijos pasirodymus vokiečių visuomenei. Vasaros metu gimnazijos patalpose ir aikštėse bei parke vyksta įvairios lietuviško jaunimo stovyklos. Tačiau ši gimnazija išsilaiko rėmėjų aukomis. Dažnai skaitome spaudoje jos vadovybės prašymus ir nusiskundimus, kad toji parama iš užjurių vis mažėjanti ir kad dažnai gimnazija atsiduria kritiškoje padėtyje. O iš tikrųjų tos gimnazijos išlaikymas yra būtinas!

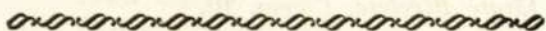
VASAROS STOVYKLOS

Kaip ir kiekvieną vasarą, taip ir šiemet, daugybė lietuviško jaunimo stovyklavo įvairiose lietuviškose jaunimo vasaros stovyklose. Visoje Amerikoje ir Kanadoje buvo gausu skautų ir ateitinių stovyklų, trukusių nuo 7 iki 15 dienų. Daugumas stovyklavo palapinėse, miškuose, prie ežerų.

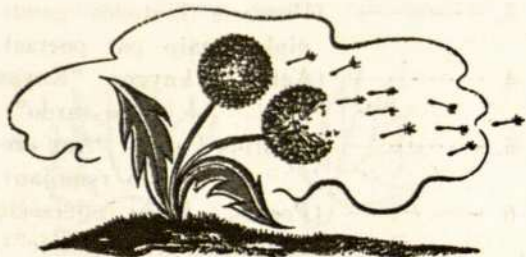
Tačiau rytinėse JAV iš visų išsiskiria savo pastovumu ir planingumu dvi nuolatinės vasaros stovyklos: tai Nekalto Prasidėjimo Seselių vedama mergaičių stovykla Putname ir Tėvų Pranciškonų stovykla berniukams Kennebunk

Kartais ir šunelis galvoja mokyti muzikos

Port, Maine. Čia atsiųsti vaikai ne tik pailsi malonioje gamtoje, bet ir pasimoko daug naudingų dalykų, įgyja lietuviškos bendruomenės dvasios ir išmėgina savo jėgas sporte ir kitokiose varžybose. Putnamo mergaičių stovykla šiais metais buvo jau dvylikta iš eilės. Stovyklautojos kas savaitę išleidavo spausdintą laikraštėlį "Kibirkštėlės", kuriame atsispindėjo stovyklos gyvenimas.

TRUPUTĮ PAGALVOK

UŽDAVINIAI

I. Į langelius įrašykite po raidę. Reikia gauti 8 žodžius, kurių kiekvienas prasideda pirmąja Lietuvos sostinės raide:

	1.	2.		3.	4.		5.	6.
1. Lietuvė poe-	____	____					____	____
tė,	____	____					____	____
2. Apskrities	____	____					____	____
miestas,	____	____					____	____
3. Lietuvos	____	____		____	____		____	____
upė,	____	____		____	____		____	____
4. Valstybės	____	____		____	____		____	____
ženklas	____	____		____	____		____	____
5. Kauno prie-	____	____	7.	____	____		____	____
miestis	____	____	____	____	____	____	____	____
6. Šiaurinės	____	____	____	____	____	____	____	____
Lietuvos	____	____	____	____	____	____	____	____
miestelis,			8.					
7. Istorinė vieta prie Nemuno,								
8. Lietuvos kunigaikštis.								

Vertinamas 10 taškų. Uždavinį sugalvojo Jūratė Bigelytė, Cicero, III.

II. Čia duodamas ilgas ir kiek sudėtingesnis uždavinys. Bet jis nesunkiai išsprendžiamas tiems, kurie turi Lietuvių Poezijos Antologiją.

Brūkšnelių vietoje įrašyti raides. Statmenai pirmosios raidės turi sudaryti vardus ir pavardes senesniųjų laikų tremtinio poeto, kuris parašė eilėraštį "Giesmė, gedaujanti brolių likusiųjų tėviškėje..." Gulsčiai:

- (Autorius knygos "Giesmės apie daiktus ir žmones"),
- (Pirmųjų lietuviškų kalendorių autorius),
- (Pirmasis Lietuvos gamtininkas, taip pat poetas),
- (Autorius knygos "Knyga be vardo"),
- (Autorius knygos "Ant ežerėlio rymojau"),
- (Poetas, kurio eilėraščių spausdinama ir "Eglutėje"),

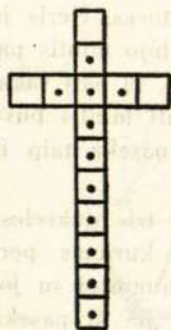
- (Autorė knygos "Viltraikių vaikai"),
- ("Orfėjaus medžio" autorius),
- (Autorius knygos "Cascata cristalina"),
- (Autorius knygos "Laiškai palaužtom burėm"),
- * * *
- (Autorius knygos "Pavasaris prie Varduvos"),
- (H. Nagio eilėraščio pavadinimas),
- (B. Brazdžionio eilėraščio pavadinimas),
- (Autorius knygos "Balsas žemei"),
- (Lietuviškų pasakėčių rašytojas),
- (Lietuvio poetas miręs eidamas 16 savo amžiaus metus),
- * * *
- (Taip pat jaunas miręs lietuvis poetas),
- (Autorius knygos "Žingsniai prie sfinkso"),
- (Antologijos "Žemė" redaktorius),
- (M. Gustaičio eilėraščio pavadinimas),
- (Autorius knygos "Mano žemė"),
- (Šilelio eilėraščio pavadinimas),
- (Autorius knygos "Po juodo angelo sparnais"),
- * * *
- (žymi lietuvių poetė),
- (H. Nagio eilėraščio pavadinimas),
- (Senesniųjų laikų lietuvis rašytojas),
- (Autorius knygos "Atviros marios"),

28. ----- ("Liūdno pasakos" au-
torius),
29. ----- (Pavadinimas P. Orintaitės
eilėraščio),
30. ----- (Autorė knygos "Pa-
klydę žodžiai"),
31. ----- (Autorė knygos "Beržų pa-
sakos"),
32. ----- (M. Katiliškio knygos
pavadinimas),
33. ----- ("Milžino paunksmės" au-
torius),
34. ----- (Autorius knygos "Tolumos"),
35. ----- (V. Šlaito eilėraš-
čio pavadinimas),
36. ----- (Vienas jaunesniųjų
mūsų poetų).

Uždavinys vertinamas 40 taškų. Jį sudarė
Edmundas Adomaitis, Brooklyn, N. Y.

NR. 6 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Statmenai: Pamištoji sula. Gulsčiai:
1 Palemonas, 2 Alsėdžiai, 3 Mironas, 4
Ilguva, 5 Ramygala, 6 Šatrija, 7 Tomarie-
nė, 8 Onuškis (taip pat Obeliai), 9 Jur-
barkas, 10 Ivanauskas, 11 Svyriai, 12 Upytė,
13 Lentvaris, 14 Apynys (taip pat aguona).

II. Vagis paėmė iš kiek-
vieno šono po deimantą,
o viršutinį perkėlė apa-
čion.

III. Kambaryje yra 4
katės.

ŠARADŲ ATSAKYMAI

1. Klampynė — švilpy-
nė, 2. Krūmas — rūmas.

MISLIŲ ATSAKYMAI

1 Tarnaujantieji mišioms skambina var-
peliais, 2 Kunigas prie altoriaus, 3 Vargo-
nai, 4 Varpas, 5 Gavėnia ir Velykos, 6 Dan-
gus, žvaigždės, mėnulis, 7 Dangus, žemė,
vėjas, naktis, 8 Žemė, 9 Saulė užtekėjo, 10
Saulės spinduliai, 11 Mėnulis tarp žvaigž-
džių, 12 Vėjas, 13 Debesis, 14 Sniegas ir
lietus, 15 Lietus, žemė, žolė, 16 Rasa, 17
Sniegas, 18 Sniegas, medis, 19 Šaltis, 20
Ledas.

MISLĖS

1. Kas nepenimas tunka?
2. Sesers kasos nesupinamos, brolio žir-
gas nesuturimas.
3. Šešios dalys lauke guli, o sekmoji
Dievo darže.
4. Kuomet metai teturi tik tiek dienų,
kiek žmogus akių?
5. Kur eini, išilgini — kas tau rūpi, sker-
sini?
6. Baloj lentelė nesupūsta.
7. Balerė nuklimpo kumelė, penki vyrai
traukė, du vanagai laukė.
8. Kas žemyn galva vaikščioja?
9. Kieno barzda geležinė?
10. Ažuolas sudega — nei anglių, nei pe-
lenų.
11. Pakulinis vaikas, taukų sermegėlė,
aukso kepurėlė.
12. Žiba dieną, žiba naktį.
13. Dieną ir naktį išplėtęs akis.
14. Kam lengva dieną, kam naktį, o kam
niekados?
15. Panelė po trobą pašoka ir vėl kertėn
atsistoja.
16. Miške gimęs, miške augęs — visiems
gerkles maišo.
17. Miškan nuėjęs galva linguoja, namo
parėjęs guli išsitiesęs.
18. Žemyn lipa, aukštytyn drebia.
19. Dvejos marios lauke kabo.
20. Turi sparnus, bet nelaksto.

Vertinamos po 2 taškus. Parinko ir at-
siuntė Jurgis Augius, Chicago, Ill.

PAŠTO *Žirutė*

LAIŠKAI *Redaktorium*

Gerbiamas Redaktoriau,

“Eglutę” aš jau penkeris metus skaitau. Apie kiekvieną šventę, apie kurią Jūs parašote “Eglutėje”, man yra visada įdomu ir malonu skaityti. Kalėdos, Vasario 16, Velykos, Motinos Diena būva taip gražiai paminėta. Bet kur Tėvo Diena? Nėra. Man širdį suspaudė, kad nė vienu žodeliu nepaminėjot. Argi tėvas nėra tiek svarbus, kaip motina? Juk abu rūpinasi mumis, žiūri, kad būtume pavalgę, apsirengę ir sveiki. Tėvas dažnai gal dar net didesnę našta neša negu motina. O Jūs taip gražiai Motinos Dieną paminite.

Ar nevertas ir tėvas pagerbimo? Tik šiais metais aš pasigedau Tėvo Dienos paminėjimo, nes tik dabar supratau, kokia ta Tėvo Diena maloni ir graži.

Čia pietuose yra daugiau protestantų. Jie turėjo dideles Tėvo Dienos iškilmes. Buvo labai malonu klausyti tą sekmadienį skambančių varpų. Savo bažnyčiose protestantai labai gražiai pagerbė savo tėvus.

Ar nereikėtų ir mūsų tėvams parodyti, kad mes tikrai mylim juos ir esame dėkingi už jų rūpestį ir meilę, kurią jie mums parodė per visus metus. Tą dieną nuoširdžiai parodykime jiems savo meilę.

Todėl nuoširdžiai prašau bent kitais metais paminėti Tėvo Dieną. Ar tėvas nėra to vertas?

Su pagarba

Nijolė Masaitytė (13 metų),

Knoxville, Tenn. Birželio 25, 1955.

Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Jau keleri metai, kai skaitau “Eglutę” ir sprendžiu uždavinius. Gyvendamas tolimoje Australijoje, per vėlai gaunu laikraštėlį ir

nesuskumbu atsiųsti laiku atsakymų, nes laikraštėlis ateina tik per porą mėnesių. Štai šiandien 16-tą birželio gavau tik balandžio mėn. numerį. Tuo pat išsprendęs uždavinius ir siunčiu.

Su pagarba

Remigijus Bakaitis

Gerb. p. Redaktoriau,

Šią pasakėlę (žiūrėkite “Nemuno pasaka” šiame “Eglutės” nr., Red.) buvau parašiusi būdama vienuolikos - dvylikos metų, tuomet labai mėgau sau rašyti. Vyresniajai seseriai patarus, buvau nusiuntusi vaikų laikraštėliui “Kregždutei”, tačiau redaktorius užklausė mane per laikraštėlį, ar mintį pati sugalvojau ar iš kur paėmiau. Būdama labai ambicinga mergaitė, dėl tokio klausimo užsigavau ir nieko neatsakiau. O buvo taip paprasta!

Vieną dieną su drauge bežiūrėdama į Lietuvos žemėlapi, pradėjau jai pasakoti, kad Nemunas yra lyg upių tėvas, Neris jo žmona ir t.t. Tuoj pat švystelėjo mintis pasaką parašyti ir, grįžusi namo, tą patį vakarą tai įvykdžiau. Taigi ir pati mintis buvo mano pačios sugalvota, bet pasaka taip ir liko mano atmintyje.

Dabar auginu Australijoje tris dukreles: Ramunę, Eglutę ir Rūtėlę, kurioms perskaitau Jūsų “Eglutę” ir džiaugiuosi su jomis taip gražiu laikraštėliu. Jei ši pasaka Jums tiktų, prašau pasinaudoti.

Geriausios kloties linki Jums, o “Eglutei” visada žaliuoti

Ona Motiejūnienė

LAIŠKAI *Skaitytojams*

Redaktorius sveikina visus “Eglutės” skaitytojus, gražiai praleidusius vasarą ir vėl pradėjusius naujus mokslo metus. “Eglutę”

nori, kad Jūs ne tik ją skaitytumėt, bet jai ir parašytumėt: rašinėlių, žinučių iš lietuviško mokinių gyvenimo, eilėraščių ir t. t. Žinau, kad Jūs visi sugebate ką nors įdomaus parašyti, tik nedrįstate redakcijai atsiųsti. Daugiau drąsos ir pasitikėjimo!

Nijolei Masaitytei. Aš džiaugiuosi Jūsų laišku ir susirūpinimu pagerbti ir tėvelį. Redaktorius anksčiau manė, kad Motinos Diena yra kartu visos šeimos diena, dėl to ir nepasirūpino Tėvo Dienos ypatingesniu paminėjimu. Bet Jūsų laiške iškeltos mintys yra labai gražios. Tikėkitės, kad kitais metais ir "Eglutė" neužmirš pagerbti ir tėvelio.

Remigijui Bakaičiui. Puiku, kad ir iš tolimosios Australijos įsijungiate į uždavinių sprendimą. Nesijaudinkite dėl to, kad vėliau atsakymus išsiunčiate. Taškų Dėdė žino, kad į tolimus kraštus paštas ilgai užtrunka, dėl to jis užskaito taškus ir vėliau gautiems atsakymams. Tik labai ilgai neužtrukite, kai laikraštėlį gaunate, ir atsiųsti atsakymai bus Jums užskaityti. Atsakymus siųskite Redaktoriaus adresu.

Jūsų "Eglutės" Redaktorius

NAUJOS KNYGOS

Aloyzas Baronas, **SODAS UŽ HORIZONTO** — romanas, kuris skaitytoją nukelia į Lietuvos bažnytkaimį ir parodo jaunuolius besiveržiančius į mokslą, į gražųjį Kauną. Autorius pasakoja gyvai ir vaizdingai. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, Chicago, 1955 m., 154 psl. Dail. A. Kurausko aplankas.

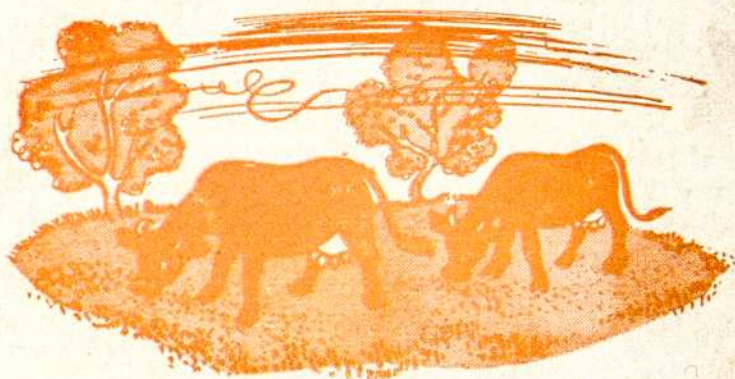
Meldutis Laupinaitis, **AŠ KALTINU**. Tai knyga, kuri kalba apie pirmąją bolševikų okupaciją Lietuvoje. Knyga skiriama — ryžto ir kovos lietuviui ir nesigailima joje parsiдавėlių, išgamų, pataikūnų ir silpnavalių. Jiems tenka ir gana aštrios autoriaus pagiežos. Knyga parašyta gyvai, iškalbingai, paremta tikrais atsitikimais ir dokumentais. Jos silpnoji pusė — tai kad tie kaltinimai pataikūnams ir išgamoms per daug apibendrinami ir tuo pačiu nukreipiami į platesnę lietuvišką visuomenę. Knyga išleista Brazilijoje, Sao Paulo mieste, 1954 metais, 234 psl.

Mykolas Vaitkus, **AUKSO RUDUO** — eilėraščiai, parašyti 1950-52 metais. Tai senesnės kartos mūsų rašytojas, laikraščiuose spausdinęs savo įdomių atsiminimų apie senesnius laikus Lietuvoje, seniau išleidęs kelioliką poezijos knygų. Šią naująją M. Vaitkaus knygą išleido Liet. Knygos Klubas, Chicago, 1955 m., 118 psl.

Leonardas Andriekus, **ATVIROS MARIOS**. Tai tikrai didelė ir graži poezijos knyga, iliustruota dail. T. Valiaus. Autorius yra pranciškonas, kultūros žurnalo "Aidų" redaktorius, gilios sielos žmogus. Ir jo poezija yra kupina amžinojo grožio ilgesio, gyvenimo meilės ir tėvynės pasiilgimo. Vyresniesiems mūsų skaitytojams ji jau nebus per sunki. Išleido Tėvai Pranciškonai Brooklyne, 1955 m., 134 psl.

Uršulė Gudienė, **ŽAIBAI**. Tai vyresnio amžiaus lietuvis amerikietės eilėraščių knyga. Ją išleido "Tėviškėlė", o iliustravo dail. V. Vijeikis. Leidinys turi 64 psl. Eilėraščiai gana sklandžiai sueiliuoti. Daugumas jų artimi vaikų pasauliui, tik tikros poezijos knygoje labai maža.

ALP 1785

91.189.54